

Dünya
en büyük
deniz
serüveni

NAUTİ

Die Fahrt der Nautilus

LUS

Yukardaki haritada Nautilus'un izlediği yol görülmektedir. Bu atomik denizaltı gemisi 23 Haziran'da Honolulu'dan kalkmış ve 25 Ağustos'da sağ ve sol New York limanına dönmüştür. 3 Ağustos'ta da Kuzey Kutbunun altından geçmiştir.

DÜNYANIN İLK ATOM DENİZALTI GEMİSİ

Gerhard HEUSSLER ve Ch. PROCHE

20 yıl önce denizciliğin en büyük serüveni yaşanmış, günlerce denizlerin ve buzların altından geçerek bir denizaltı ile kutba gidilmiş ve dönülmüştü.

Amerikan Nautilus denizaltı gemisi Pearl Harbour limanından 23 Temmuz 1958 sabahı gün ağarırken yola çıkmak emrini aldığı zaman bunun normal bir ekzersiz gezisi olacağı sanılabılırdi. Fakat güvertedeki deniz erlerinin dikkatini çeken dört şey vardı: Bir kere gemide genel olarak bulunan oniki subay ve 58 erden başka güvertede daha 19 kişi vardı ki bunların askerlikle pek ilgisi olmadığı seziliyordu. Ayrıca güvertenin ortasında yeni ve çok karmaşık bir aygıt duruyordu. Dört bir tarafa yayılan dedikodulara göre bu yeni bir silâh değil, denizcilik (navigasyon) ile ilgili bir alettir. Öte yandan limanda alınan özel önlemlere göre de denizaltının bir ay süreyle devamlı denizde kalacağı ve hiç bir limana uğramayacağı anlaşılıyordu. Fakat asıl garip olan şey subayların gezinin hedefi hakkında ağızlarından bir tek kelime kaçırmamalarıydı.

Subayların dışında bütün mürettebatla sınırlı bir gerilimin egemen olduğu göze çarpyordu. Öndeki torpido yerinden erlerin geminin kışındaki özel kompartmanlarına kadar her yerde dedikodular ve parolalar kulağa geliyordu. Denizaltı Havai Adalarından ayrıldıktan epey

sonra, açık denizde gemi komutanı W. R. Anderson şu iki komutayı verdi: "Rotamız Kuzey" ve "dalıyoruz!" Bundan sonra bütün mürettebatı yemek salonunda topladı ve o zamana kadar birkaç kişiden başka kimsenin bilmediği o büyük gizi açıkladı:

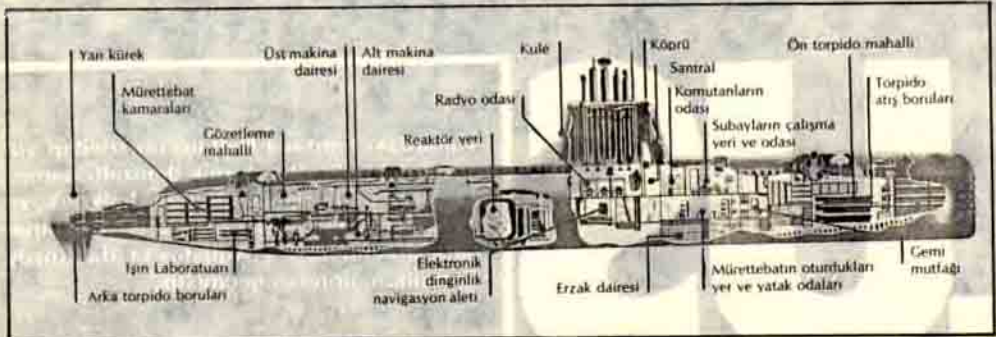
Amerika'nın Güveni İçin Girişilen Bir Gezi

Nautilus denizaltı gemisi şimdiye kadar hiç bir denizaltının geçmediği yerlerden, Kuzey Kutbunun sonsuz buzlarının altından geçecekti.

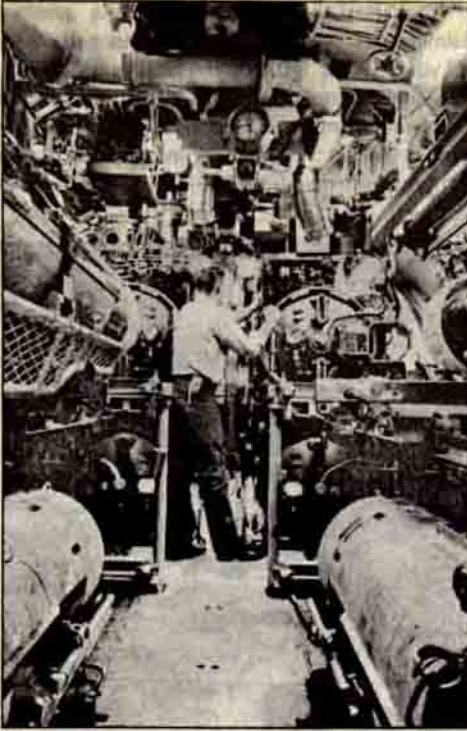
Mürettebat coşkulandı. Böylece onlar denizcilik tarihinde ilk kez yapılacak bir girişime katılmak şansını kazanıyorlardı. Denizaltı mürettebatı için Nautilus'ta yaptıkları günlük her normal iş bile yeterli bir serüven sayılırdı, çünkü yapılmasına Başkan Harry Truman zamanında başlanan, Başkan Eisenhower'ın eşi tarafından adı verilen ve SSN-571 kodunu taşıyan bu denizaltı dünyanın ilk atom denizaltı gemisiydi. 17 Ocak 1955'te ona şu sloganla hitap ediliyordu: "Dünyanın ilki ve en iyisi". Bu aynı zamanda bütün mürettebatın da ölçüsüydü.

Onlara Kutbun altından geçmek tamamiyle eğlenceli bir gezinti gibi geliyordu. Fakat mesele

USS Nautilus: Dünyanın ilk ve en iyi atom denizaltısı.

Bahriye eri M. Snelgrove Nautilus kutup buzları altından geçerken deniz suyunun sıcaklığını devamlı surette ölçmek görevi ile görevlendirilmişti. Soldaki resim.

Pusulası Olmayan Gemi

Şimdi tekrar 23 Temmuz 1958'e dönelim: Atom denizaltısı Nautilus dalış emrini aldıktan sonra saatte 20 millik bir hızla Pasifik Okyanusunda Kuzeye doğru ilerledi. Ve koca denizaltı bir daha su yüzüne çıkmadan "Aleuten" adalar grubunun arasından Behring Boğazına kadar vardı, işte burada 6 günden sonra Gemi Komutanı Anderson Periskopu tam 30 saniye deniz yüzeyinden dışarı çıkardı ve Radarın yardımıyla konumunu hesapladı. Bu sırada Nautilus Sibiryaya kıyılarından birkaç kilometre uzakta bulunuyordu.

Buzun altına girecek zaman önceden belirlenmiş değildi, zaman planına göre Anderson'a buzun altına girecek noktayı saptamak için daha tam iki gün kalıyordu. Bu o kadar kolay bir şey değildi, çünkü kutbun yakınlarında hiç bir pusuladan tam faydalanmak kabil olamazdı. Bundan dolayı Nautilus Navigatörlerinin ellerinde bu gibi amaçlar için kullanılabilecek ve ilk kez uygulanan özel aygıtlar vardı: Deniz diplerini iskandile yarayan ses yankı aletleri gibi dört bir tarafa ses dalgaları yayan ve böylece hem geminin buzdan ne kadar uzaklıkta olduğunu hem de buzun kalınlığını saptayan buz detektörü. Ayrıca çok kuvvetli projektörlerle de kuzey gecesinin karanlığı içine ışık tutuluyordu; kulenin üzerindeki bir televizyon kamerası da manevra yapmayı kolaylaştırıyordu. Bundan başka güvertede bir de dinginlik - navigatörü vardı. Bu harika elektronik aygıt sayesinde Nautilus'un bulunduğu yeri, konumu, dünyanın herhangi bir noktasında, örneğin yüzlerce metre deniz düzeyinin altında bile, tam sahih olarak saptamak kabildi. İşte bu aletlerin yardımıyla buzun içerisine giden 200 metre derin ve 6 kilometre geniş bir kanal, Barrow Sea Valley, bulundu.

Buzun Altında Beş Gün

Bir Ağustos gününün sabahında, kahvaltıdan hemen sonra mürettebata gemiyi dalmaya hazırlama emri verildi. Güvenlik nedenleri göz önünde tutularak Nautilus'un ne kadar derine dalacağı ve ne kadar hızla gideceği ve buzun altına nasıl gireceği, daha sonra da buz örtüsü

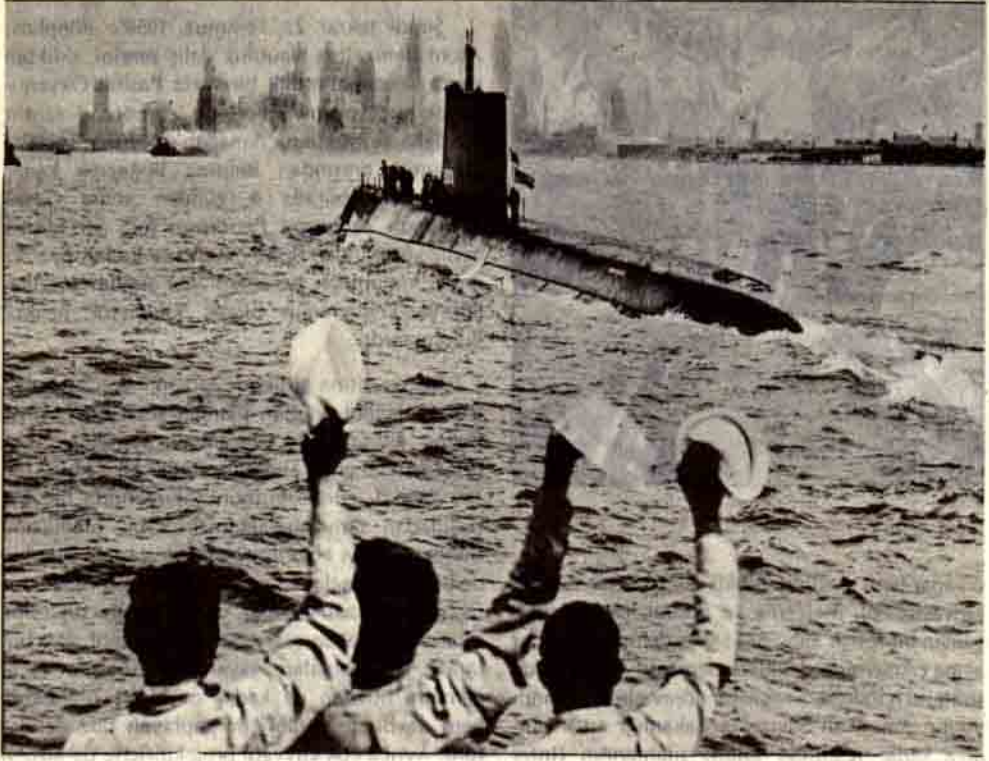
o kadar basit değildi, çünkü o yalnız bir cesaret provası değil, malzeme ve insanın tâbi olacağı yaman bir testti. SSN-571 sakin denizlerde rekor avına çıkmıyordu. Nükleer denizaltı Pentagonun stratejisi içinde açık seçik bir görev almış bulunuyordu. Amerikan Savunma Bakanlığı artık şimdiye kadar içlerinde saldırı silahlarının (Inter Continental roketlerin) ve savunma roketlerinin savaşa hazır bir durumda bulunduğu yere bağlı atış rampalarına güvenemiyordu. Gerçi en önemli silah sistemlerinin bütün dünyaya dağılmış olmaları iyi bir korunma idi, fakat hasmın saldırılarına karşı devamlı bir surette hareketle bulunulması ise bundan daha iyi bir şekilde korunmuş olmalarını sağlıyordu ve bu askerî plancuların rahat bir nefes almalarına yardım ediyordu. Aslında Nautilus, Kuzey Kutup Bölgesinin stratejik önemli mobil birlikler, yani denizaltı gemileri için, harekete geçebilecek bir bölge olup olmayacağını anlaşılmamasını sağlayacak bir programın uvertürü idi.

Kardeş gemisi olan USS Skate de aynı programı altı ay sonra uyguladı ve Nautilus harekâtına ek olarak kışal kutup buzunu zırhlı bir kulenin aracılığı ile aşağıdan deldi ve Arktis'e çıktı.

altında nasıl hareket edeceği subaylar tarafından açıklanmadı, çünkü bu bir taraftan herhangi bir şekilde dinlenebilirdi. Bugün onun 150 metreden daha derin ve 20 milden daha fazla bir hızla gittiği bilinmektedir, öte yandan soğuk sudaki hız (0° C dolaylarında) sıcak sudakinden birkaç mil fazladır.

Cumartesi gecesi 21.45 sularında geminin dalmasından 3 gün sonra büyük an geldi. Her gökyüzü yönü güneydi, Nautilus SSN-571, dünyanın ilk atom denizaltısı tam Kuzey Kutup noktasına erişmişti. 4 Eskimo ve zenci uşağı ile beraber Robert Peary'nin ilk insan olarak kutba varmasından neredeyse 50 yıl sonra. Harika

Nautilus'un yapımında her şey gizli tutulmuştu: Yapımı ve rotası. Denize inğinden 16 ay sonra Nautilus New York'ta halka gösterilmiştir.

aygıt, dinginlik - navigatörü sayesinde dünyanın ucu, hemen hemen doğru yoldan, eşlekten başlıyarak, bulunmuştu. Kardeş gemi Skate'in sonradan yaptığı gibi Nautilus durmadı, hatta coğrafik Kuzey noktasını bulduktan sonra hızını bile yavaşlatmadı. Adeta onun yanından geçerken bilim adamları Arktik Okyanusunun bu noktada şimdiye kadar kitaplarda yazıldığından 600 metre daha derin olduğunu saptadılar.

Fakat daha buzun altında idiler ve hâlâ makinelerde çıkabilecek ufak bir bozukluk veya herhangi bir yanlış geminin kutup buzlarının altında kaybolmasına neden olabilirdi. Zira üzerlerindeki buz örtüsü 4 metre kalınlıktaydı ve su

yüzeyine çıkmayı düşünmek bile olanaksızdı. Sonunda buzun altında 5 gün gidildikten sonra, aygıtlar birkaç delik ve daha sonra da serbest deniz yüzeyine gelindiğini haber verdiler. Yuvarlak 100 saat sonra Komutan Anderson Periskopun deniz üstüne çıkarılmasını emretti. İlk olarak da kendisi baktı ve Grönland Denizinin rüzgârsız derin mavi yüzeyini gördü. Birkaç dakika sonra da deniz üstüne çıkma emri verildi ve 3000 kilometre buz altında kaldıktan sonra Komutan Washington'a o meşhur mesajını yolladı: USS Nautilus Clear of Ice = Buzdan çıktık. Böylece dünya denizcilik tarihinin en büyük ve güç serüvenlerinden biri bitmiş oluyordu.